

แนว้มน้การจั้ดการงานบร้การว้ชาการ
ของมหาวิทยาลัยเช้ียงใหม่

นางสุรีย้พร พานิช

ว้ทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหน้งของการศ้ษาตามหล้กส้ตรปรีญญาครุศาสตรมหาบั้ดศ้ด

ภาคว้ชาอู้คตมศ้ษา

บั้ดศ้ดว้ชาล้ย จุฬาลงกรณ้มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-043-7

ล้ขล้ท้ร้ของบั้ดศ้ดว้ชาล้ย จุฬาลงกรณ้มหาวิทยาลัย

019367 ๑๑๑๑๑๑๑๑

TRENDS OF ACADEMIC SERVICES MANAGEMENT
OF CHIANG MAI UNIVERSITY

MRS. SUREEPORN PANICH

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-043-7

สุรียพร พาณิช : แนวโน้มการจัดการงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
(TRENDS OF ACADEMIC SERVICES MANAGEMENT OF CHIANG MAI UNIVERSITY)
อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วราภรณ์ บวรศิริ, 238 หน้า. ISBN 974-583-043-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวโน้มนโยบาย สภาพการจัดการงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเสนอแนวโน้มการจัดการงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการใช้แบบวิเคราะห์โครงการ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้รับบริการจากโครงการบริการวิชาการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเรียงลำดับความสำคัญ

ผลวิจัยพบว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มีการจัดโครงการบริการวิชาการ ให้แก่กลุ่มข้าราชการ รัฐวิสาหกิจและกลุ่มนักธุรกิจ มากกว่า กลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มประชาชนที่อยู่ในชนบท ทั้งจัดรูปแบบของการให้บริการในลักษณะของการฝึกอบรม จัดสัมมนา โดยใช้สถานที่ในมหาวิทยาลัยมากกว่าการไปเผยแพร่ หรือถ่ายทอดความรู้สู่ท้องถิ่นชนบท นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาในการจัดโครงการบริการวิชาการ ที่ทุกฝ่ายมีความคิดเห็นว่าการจัดการโครงการยังไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ขาดการประเมินผลหลังจากการให้บริการวิชาการ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดโครงการ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่สำคัญ ของผู้รับผิดชอบโครงการในการบริหารโครงการได้แก่ การขาดแนวทาง และวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม ประกอบกับงบประมาณที่ได้รับสนับสนุนไม่เพียงพอ ได้ผู้ร่วมงานที่ไม่มีเวลาอุทิศให้กับงาน และไม่มีกำลังใจทำงานด้วย

แนวโน้มการจัดการงานบริการวิชาการ ได้แก่ มีการศึกษาเกี่ยวกับ ความต้องการของชุมชน มีการจัดโครงการบริการวิชาการในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานอื่นในการให้บริการ มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนเพิ่มมากขึ้น เนื้อหาของการให้บริการเป็นลักษณะของการศึกษาต่อเนื่อง เน้นวิชาการและทักษะทางวิชาชีพที่สูงขึ้น ลักษณะการดำเนินงานเป็นทีม มีการสนับสนุนทางด้านงบประมาณเพิ่มขึ้น มีการสร้างความตระหนักและแรงจูงใจให้แก่บุคลากรผู้ให้บริการ

สำหรับสำนักบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรจะได้มีการวางแผนนโยบายและเป้าหมายของการให้บริการวิชาการอย่างต่อเนื่องระยะยาว ให้ความสำคัญของการติดตามประเมินผล เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล เช่น ผู้รับบริการ ผู้เชี่ยวชาญแขนงต่าง ๆ ผลของการให้บริการ ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงาน เป็นต้น

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C144277 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEY WORD: TRENDS/ACADEMIC/SERVICES/MANAGEMENT

SUREEPORN PANICH : TRENDS OF ACADEMIC SERVICES MANAGEMENT OF CHIANG MAI UNIVERSITY. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. VARAPORN BOVORNISIRI, Ph.D. 238 pp. ISBN 974-583-043-7

The purposes of this research were to study existing policy and present status of academic services management of Chiang Mai University, aimed at proposing the appropriate trends for Chiang Mai University academic services management. The instruments used were; project analysis form, structured interview form, and questionnaire. The research samples consisted of the university administrators, program organizers, and the academic services consumers. Data analysis used content analysis, distributions of frequencies, percentages, means, standard deviations, and ranking.

The major findings were as follows:

The academic services in Chiang Mai University had been provided for the groups of governmental officials, governmental enterprise employees and businessmen more than the groups of farmers or people in rural areas. The patterns of services offered were trainings, seminars within the university campus more than the mobile service distributing and transferring knowledge for people in remote areas. In addition, all subjects agreed at the same point of the problems effecting the achievement of the program that due to lacking of analysis of community problems and needs, lack of program evaluation, and lack of intersectoral coordination. The administration problems of the program organizers were; lack of appropriate guidelines and program management, insufficient budget, and nondevoted and low morale co-workers.

Trends of Chiang Mai University academic services management were; more studies concerning community needs, more academic services providing for people in the rural areas, more closely coordination with the other organizations in giving services, using more mass media for academic relations. The contents given should be in the continuing education pattern, emphasis on academic and professional skills. The management should be teamwork approach, with more budget provided, the service providers should be realized and motivated.

The suggestions for the office of the academic services, Chiang Mai University, were to have continuous and long term policy and objectives; stressing on program evaluation. The office of the academic services also acts more as an information center concerning data such as; the consumers data, the names of experts in different fields, the service results, and the problems and obstructions of the services.

ภาควิชา..... (๑๑๘๖๖๗)

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา..... (๑๑๘๖๖๗)

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณา ความอนุเคราะห์ และการสนับสนุนของ รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำข้อคิดเห็น และตรวจแก้ไขมาโดยตลอด ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ด้วยความซาบซึ้ง ในความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชลัญจกร อาชาวารุง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โขมิวิไลกุล รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง พูลสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ พงษ์วาท อาจารย์ ดร.ชยันต์ วรรัตนะภูติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต พุททวงศ์ รองศาสตราจารย์ ประจักษ์ สูดประเสริฐ อาจารย์เพ็ญสุวรรณ นาคะปรีชา ที่ได้สละเวลาตรวจแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม รวมทั้งให้ คำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

กราบขอบพระคุณ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่กรุณาให้สัมภาษณ์ ข้อมูล และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานบริการวิชาการ รวมทั้งผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้รับบริการที่กรุณาให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม และขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนงานวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่ง

ทำนุขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และขอบคุณลูก รวมทั้งบุคคลในครอบครัว ทุกท่านที่เป็นแรงใจ สนับสนุนผู้วิจัยจนกระทั่งประสบความสำเร็จด้วยดี

สุรีย์พร พาณิช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
นัยของการให้บริการวิชาการ	11
ลักษณะของการให้บริการวิชาการ	13
มหาวิทยาลัยกับงานการให้บริการวิชาการ	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	34
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37

	หน้า
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์แบบสำรวจโครงการบริการวิชาการ	38
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร	41
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามผู้รับผิดชอบโครงการ	49
3.1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการและปัญหา ในการบริหารโครงการ	52
3.3 ประสิทธิภาพและข้อเสนอแนะ	67
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามผู้รับบริการ	73
4.1 สถานภาพส่วนตัวและข้อมูลที่ได้รับบริการ	73
4.2 ปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นของผู้รับ บริการ	79
4.3 ข้อเสนอแนะ	86
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	87
วิธีดำเนินการวิจัย	87
สรุปผลการวิจัย	90
อภิปรายผล	108
แนวระันุมการจัดการงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	113
ข้อเสนอแนะ	119
รายการอ้างอิง	122
ภาคผนวก	128
ภาคผนวก ก	129
ภาคผนวก ข	132
ภาคผนวก ค	155
ประวัติผู้วิจัย	231

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะงาน.....	29
2	จำนวนแบบสอบถามผู้รับผิดชอบโครงการที่ส่งและได้รับคืน.....	34
3	สถานภาพของผู้รับผิดชอบโครงการบริการวิชาการ.....	49
4	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับหลักการในการ ให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	52
5	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ในการให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....	53
6	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับผลประโยชน์ ในการให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....	54
7	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับบุคคลที่จะ เข้าร่วมในการจัดการโครงการบริการวิชาการของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....	55
8	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับการประสานงาน โครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	56
9	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับข้อที่ควรคำนึงถึง ในการจัดงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	57
10	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับอุปสรรคในการ บริหารงานโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	58
11	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับการพัฒนางาน บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....	59
12	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับการปรับปรุงงาน บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....	60

ตารางที่	หน้า
13	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับปัญหาที่จะมีผลกระทบต่อการบริหารงานโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่..... 61
14	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับปัญหาทางด้านบุคลากรที่จะมีผลต่อการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่..... 62
15	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับความสำคัญของปัญหาทางด้านงบประมาณที่จะมีผลต่อการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่..... 63
16	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับปัญหาทั่วไปที่จะมีผลต่อการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่..... 64
17	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับลักษณะงานที่ให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่..... 65
18	ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับแนวโน้มของการให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่..... 66
19	สภาพภาพของผู้รับบริการโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่..... 73
20	ข้อมูลที่ได้จากการรับบริการ..... 75
21	ข้อมูลที่ได้จากการรับบริการ (ต่อ)..... 77
22	สภาพปัญหาที่ได้พบจากการรับบริการทางวิชาการ..... 79
23	ความคิดเห็นของผู้รับบริการเกี่ยวกับความต้องการจากการรับบริการ..... 81
24	ความคิดเห็นด้านหลักการของโครงการ..... 83
25	ความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ..... 84
26	ความคิดเห็นด้านประโยชน์ของผู้รับบริการ..... 85